

בש"פ 7030/16 - מנחם מנדל ראובן, שלמה זלמן ויספיש, יהודה ליב זילברברג נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 7030/16

כבוד השופט צ' זילברטל
1. מנחם מנדל ראובן
2. שלמה זלמן ויספיש
3. יהודה ליב זילברברג

לפני:
המבקשים:

נ ג ד

מדינת ישראל

המשיבה:

בקשת רשות לערור על החלטת בית המשפט המחוזי
בבאר שבע בתיק עמ"י 22052-09-16 שניתנה ביום
9.9.2016 על ידי כב' השופט א' משניות

עו"ד אלכסנדר שקלובסקי

בשם המבקשים:

החלטה

1. בקשת רשות ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כב' השופט א' משניות) שניתנה ביום ו', 9.9.2016 בשעה 15:04. הבקשה דנא הוגשה לבית משפט זה בתאריך הנ"ל, סמוך לשעה 16:30, ולאחר שעיינתי בבקשה ובנספחיה הודעתי כי אין בדעתי להיענות לה וכי הנימוקים יינתנו במועד אחר.

להלן הנימוקים שעמדו ביסוד החלטתי שלא להיענות לבקשת רשות הערר.

עמוד 1

2. המבקשים נעצרו בחשד שנמנו על קבוצה של כעשרים חרדים אשר הגיעה לביתו של הרב הבלין בקרית גת. החבורה חדרה לבית הרב בניגוד לרצונו תוך השמעת איומים, צעקות וקללות, ופתחה בתפילה ובתקיעה בשופר. המבקשים לא שיתפו פעולה בחקירתם והובאו לבית משפט השלום באשקלון לשם הארכת מעצרם. דיון זה התקיים ביום 8.9.2016 בפני כב' השופט א' דהאן, ובמהלכו סרבו המבקשים לשתף פעולה, והמבקשים 2-3 גם סרבו להזדהות (זהות המבקש 1 הובהרה באמצעות מסמכים שנשא עמו). המבקש 1 סובב גבו אל בית המשפט והצהיר שאינו מכיר במדינה ובבית המשפט. המבקש 2 לא השיב לפניית בית המשפט, תוך אמירת תהילים, וגם המבקש 3 הצהיר שאינו מאמין בבית המשפט. בתחילה הודיעו המבקשים שאין הם חפצים בייצוג על ידי הסנגוריה הציבורית. בית משפט השלום מצא כי קיים חשד סביר, כי קיימות פעולות חקירה שיש לבצע וכי קיימות עילות מעצר בגין חשש לשיבוש הליכי חקירה ומסוכנות. בית המשפט ציין, כי אילו היתה מוצעת חלופת מעצר היה נכון לשקלה "בחפץ לב". מעצר המבקשים הוארך עד ליום א', 11.9.2016, בשעה 12:00.

3. כעבור מספר שעות הוגשה על ידי בא כוח המבקשים (שכנראה התרצו והסכימו להיות מיוצגים) בקשה דחופה לעיון חוזר בהחלטת השופט דהאן לאחר שעלה בידי המבקשים להציג חלופה הולמת למעצרם. בית משפט השלום (כב' השופטת ע' חולתא) החליט כי בקשה לעיון חוזר תידון ביום 9.9.2016 בשעה 10:00, שכן הבקשה הוגשה בשעות הערב. בהחלטה זו צוין, כי לאחר שכל המבקשים זוהו התברר כי המבקשים 2-3 דרושים לחקירה בתיקים אחרים ואחד מהם "חב מעצר".

4. הדיון בבקשה לעיון חוזר התקיים ביום 9.9.2016 בפני כב' השופט הבכיר ח' נחמיאס, אשר דחה את הבקשה בהחלטה מפורטת ומנומקת. בית המשפט ציין כי החקירה לא הסתיימה, ולאחר ששקל את החלופה המוצעת קבע כי אין מדובר בחלופה ראויה והולמת. החלטה זו ניתנה בשעה 11:50.

5. על החלטת השופט נחמיאס הוגש ערר לבית המשפט המחוזי בבאר שבע, והדיון בו נערך בסמוך לשעה 15:00. לדיון זה לא הובאו המבקשים על ידי שירות בתי הסוהר (מסיבה שלא הובהרה). בא כוחם ביקש לקיים דיון בהעדרם, בין היתר בהתחשב בכך שהערב המוצע התייצב. בית המשפט קבע שאין מקום לקיים דיון בהעדר המבקשים, שכן לצורך בחינת היכולת ליתן בהם אמון (לצורך שחרורם לחלופת מעצר) נדרשת התרשמות ישירה של בית המשפט. בנסיבות שנוצרו, ובהתחשב בכניסתה הקרובה של השבת, ובכך שהמעצר בתוקפו עד ליום 11.9.2016, מצא בית המשפט ש"אין כל אפשרות מעשית לקיים דיון בערר" וראוי לדחותו. כלפי החלטה זו הוגשה הבקשה דנא.

6. בבקשה נטען כי בית המשפט המחוזי שגה כאשר דחה את הערר מבלי לקיים דיון לגופם של דברים, שכן בשל מחדל מטעם שירות בתי הסוהר לא קיבלו המבקשים את יומם בערכאת הערר. בקשת המבקשים היתה שבית משפט זה יורה על קביעת דיון בערר במוצאי השבת.

7. כאמור לעיל, מצאתי כי אין מקום ליתן רשות לערור, ולהלן נימוקיי.

8. גם אם שגה בית המשפט המחוזי כאשר לא מיצה את האפשרויות לדון בערר לגופו (ואיני קובע זאת, שכן מדובר בנסיבות יוצאות דופן וחריגות שאפשר ואכן הפכו את הדיון בערר לבלתי מעשי; מה גם שעל פי הפרוטוקול, בבית המשפט המחוזי לא ביקש בא כוח המבקשים כי הדיון בערר ייקבע למוצאי שבת), בסופו של דבר החלטותיו של בית משפט השלום בעניינם של המבקשים היו ראויות ביותר ולא ניכר כי יש מקום שבית משפט זה יתערב בהן.

עמוד 2

לא זו אף זו - מדובר בהחלטות שאינן מעוררות כל סוגיה עקרונית או כללית ונטועות כולן בנסיבות הייחודיות של המקרה, כך שגם על פי הכללים המקובלים בבית משפט זה בכל הנוגע למתן רשות ערר בענייני מעצרים, אין מקום למתן רשות כאמור.

9. אין לשכוח כי בראשיתו של ההליך היו אלה המבקשים אשר גילו יחס מזלזל ופוגע כלפי בית המשפט וסרבו לשתף עימו, ועם המשטרה, פעולה עד כדי סירוב להזדהות. התנהלות חמורה זו שאינה ראויה בכל קנה מידה, תהא השקפת עולמו של העצור אשר תהא, פוגעת בצורה קשה בשלטון החוק וביכולתם של גורמי החקירה והמשפט לטפל כראוי בעניינם של המבקשים. לא יפלא, אם כן, שפגיעה זו הביאה בסופו של דבר גם לפגיעה במבקשים עצמם, כאשר כל המערכת הוכנסה על ידם בהמשך, בנסיון לתקן את התנהלותם הנלוזה בדיון הראשון, לאילוצים לא פשוטים, בין היתר בשל כניסת השבת.

יצוין ויודגש, כי אין לעצור זכות שפנייתו לבית המשפט תתברר בכל מקרה לאלתר, במיוחד נוכח העובדה שבעת שניתן למבקשים יומם (בדיון בפני כב' השופט דהאן) הם לא השכילו לנצל זכותם זו. על פי הוראת סעיף 57 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה-מעצרים), התשנ"ו-1996 מותר לדון בערר שלא בפני תובע רק אם ניתנה לתובע הודעה של 24 שעות מראש (בש"פ 5184/16 פלוני נ' מדינת ישראל (28.6.2016)). מכאן, שכאשר הוגש הערר לבית המשפט המחוזי, בשעות הצהריים של יום ו', הוא לא היה מחויב לקבוע לאלתר, במיוחד במקרה דנא, לאחר שעניינם של המבקשים נדון בתוך יומיים על ידי שלושה שופטים של בית משפט השלום ושמדובר בעצורים שהעזו פנים כלפי בית המשפט ולא אפשרו לו לקיים את מלאכתו כראוי.

כך גם לגבי הבקשה דנא - אילו היה בדעתי לקבלה, היה צורך לקבוע דיון, וזה היה יכול, לכל המוקדם, להיקבע בבית משפט זה במוצאי שבת, כאשר נוכח כל האמור לעיל, לא היתה כל הצדקה לקיים דיון במועד חריג זה.

יוטעם, כי ניתן להעלות על הדעת מקרים חריגים ויוצאי דופן בהם תהיה חשיבות לקביעת דיון מיידי בערר (כאשר, למשל, מדובר בסכנת חיים, או בעניינים של קטינים שאך הגיעו לגיל שמאפשר מעצרים, או כאשר ברור בעליל שהחלטת המעצר שגויה על פניה). המקרה דנא רחוק מאותם מקרים כרחוק מזרח ממערב. אכן, כשמדובר בהארכות מעצר קצרות, ובמקרה הראוי, יש מקום לקבוע דיון בערר סמוך לאחר הגשתו, אך גם במקרים אלה לעיתים אילוצים שונים יקשו על מימוש זכות הערר. אין לשכוח כי גם נציגי התביעה הכללית זכאים להיערך לדיון בערר המוגש על ידי עצור, ולעיתים הדבר מחייב העברת מידע מגורם תביעה אחד למשנהו (כגון מהמשטרה לפרקליטת המחוז או לפרקליטות המדינה). בסופו של יום, עסקינן בעצורים שעניינם כבר נבחן על ידי בית משפט מוסמך.

10. העיקר הוא, שמדובר בעצורים שנעצרו בחשד למעשה חמור ביותר, שיש בו להטיל אימה ולפגוע קשות בבטחון ובסדר הציבורי, שחקירתם רק החלה ונמצא שדרושות פעולות חקירה נוספות, שלא שיתפו פעולה ושלא הציגו חלופת מעצר ראויה. במצב דברים זה, על אף העובדה החריגה שעררם לא נדון לגופו בבית המשפט המחוזי, דין בקשתם דנא להידחות מכל וכל, מבלי שיהיה צורך להורות על קבלת עמדת המשיבה.

הבקשה נדחית.

ניתנה היום, ח' באלול התשע"ו (11.9.2016).

ש ו פ ט
